

Arbocatalogus pkgv-industrie

Intern transport

Bijlage 2

Verkeersplan

Arbowet

De nieuwe Arbowetgeving is redelijk globaal gehouden op het gebied van te nemen maatregelen teneinde de veiligheid bij het intern transport te garanderen. Toch beoordeelt de Arbeidsinspectie nog steeds de situatie op het bedrijfsterrein en de mate waarin een bedrijf maatregelen heeft genomen om de veiligheid van het verkeer op het bedrijfsterrein te garanderen.

Beoordeling vindt plaats op grond van de bepaling dat de werkgever alles moet doen om de veiligheid te bevorderen van een ieder die op zijn terrein werkzaamheden verricht. Men hanteert daarvoor onder andere de Arbeidsinspectie Informatiebladen en normen.

De aanwezigheid van een verkeersplan is daarbij een goede beoordelingsmogelijkheid, waarnaar de arbeidsinspectie dus nog steeds kan vragen. Om een goed verkeersplan op te kunnen stellen dient eerst het verkeer op het bedrijfsterrein gedefinieerd en geïnventariseerd te worden. Daarna wordt nagegaan welke routes het verkeer volgt en welke knelpunten er ten aanzien van de veiligheid kunnen zijn. Pas dan is het mogelijk door middel van fysieke en organisatorische maatregelen de veiligheid van het interne verkeer te bevorderen.

Wat is nodig voor een bedrijfsverkeersreglement?

Uitgangspunten van elk verkeersplan dienen te zijn:

- De Nederlandse Wegen Verkeers Wet (W.v.W):
 - het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (R.V.V);
 - kentekenregistratie;
 - voertuigreglement.
- De eigen risico-inventarisatie van het bedrijf;
- De Machinerichtlijn.

Aanvullende bepalingen zijn afhankelijk van de specifieke bedrijfssituatie: eigenschappen van goederen, intensiteit van het intern transport, variëteit aan vormen van intern transport, mate waarin personenverkeer plaatsvindt.

Een verkeersplan is niet altijd noodzakelijk, maar wel wanneer de intensiteit van het verkeer en de grootte van het gebied waarin het intern transport plaatsvindt zodanig is, dat zonder een verkeersplan een onduidelijke en dus gevaarlijke situatie zou kunnen ontstaan.

Het Bedrijfsverkeersreglement is van toepassing op het gehele bedrijfsterrein (zowel buiten als binnen). Zowel bestuurders als voetgangers dienen zowel gedragsregels als aanwijzingen van verkeersborden en de op het wegdek aangebrachte verkeerstekens op te volgen conform het vermelde in bijlage 1 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990.

Bij de ingang van het bedrijfsterrein voor of achter de portiersloge (slagbomen en/of hekwerk) een bord met de vermelding:

Op dit terrein gelden dezelfde verkeersregels en/of verkeersborden als op de openbare weg, met uitzondering van eventuele bedrijfsspecifieke aanpassingen.

Begrippen

Voetgangers

Voetgangers dienen de aangegeven routes en voetpaden te gebruiken, voor zover ze aanwezig zijn. Indien geen route en voetpaden aanwezig zijn dienen zij zoveel mogelijk rekening te houden met het overig verkeer. Tot de categorie voetgangers behoren degenen die zich te voet in het verkeer op het bedrijfsterrein bewegen, al dan niet een handmatig voortbewogen transportmiddel begeleidend. Zij hebben alleen toegang tot die gebieden die als werkgebied of voetgangersgebied zijn aangeduid door middel van belijning en daartoe aangebrachte merktekens.

Intern transportmiddelen

Intern transportmiddelen zijn alle hulpmiddelen en machines die dienen om goederen en/of personen op een bedrijfsterrein en in bedrijfspanden te transporteren. Zij worden verdeeld in handmatig en motorisch aangedreven intern transportmiddelen. Handmatig voortbewogen intern transportmiddelen vallen in dezelfde categorie als voetgangers, motorisch aangedreven intern transportmiddelen vallen in de categorie transportmiddelen. Extern transportmiddelen die *alleen* op het bedrijfsterrein gebruikt mogen worden gelden in dat geval ook als intern transport.

Extern transportmiddelen

Extern transportmiddelen zijn alle vervoersmodaliteiten die zowel op het bedrijfsterrein als op de openbare weg officieel als vervoermiddel gebruikt mogen worden, en daarvoor ook bedoeld zijn: vracht- en bestelauto's, particuliere auto's, landbouwtrekkers met aanhangers, fietsen etc. Intern transportmiddelen die zodanig zijn uitgerust dat zij ook op de openbare weg gebruikt mogen worden gelden op het bedrijfsterrein als intern transportmiddelen.

Routing

Voetgangers en intern transportmiddelen dienen zoveel mogelijk gescheiden van elkaar te worden. In gebieden waar dit niet mogelijk is dienen aangepaste regels te worden gehanteerd, die het mogelijk maken dat werkzaamheden door beide categorieën worden verricht zonder dat onaanvaardbare risico's aanwezig zijn.

Voetgangerszones

Dit zijn als zodanig aangegeven stroken en gebieden waar alleen voetgangers zich mogen begeven. In deze gebieden genieten zij voorrang indien overgestoken moet worden. In deze gebieden mogen geen goederen, hulpmiddelen of intern transportmiddelen geplaatst worden.

Rijzones intern transport

Dit zijn gebieden waar zich alleen intern transportmiddelen mogen bevinden. Zij zijn als zodanig gemarkeerd en verbodsborden voor voetgangers zijn zonodig aangebracht. Indien deze zones moeten worden overgestoken dienen voetgangers altijd voorrang te verlenen aan intern transportmiddelen, voor zover de oversteekplaats niet als onderdeel van de voetgangerszone is aangegeven (zebra). Alleen daartoe bevoegde personen mogen zich in die gebieden begeven. De routes voor het intern transport dienen zo te zijn gekozen dat onoverzichtelijke situaties zoveel mogelijk worden vermeden. Ook in deze gebieden mogen geen goederen, hulpmiddelen of intern transportmiddelen geplaatst worden.

Werkgebieden

In werkgebieden kunnen zowel voetgangers als intern transportmiddelen werkzaamheden verrichten. De bestuurder van het intern transportmiddel is er verantwoordelijk voor dat ongevalsrisico's zo klein mogelijk worden gehouden, door aanpassing van rijsnelheid, rijstijl, overzichtsmogelijkheden en signalen. In deze gebieden mogen alleen medewerkers aanwezig zijn die voldoende instructie hebben gehad omtrent de risico's en hoe gevaarlijke situaties dienen te worden vermeden. Zij dienen tijdens het verrichten van werkzaamheden de relevante veiligheidsuitrusting te dragen.

Opslaggebieden

In opslaggebieden worden goederen en materialen opgeslagen. Afhankelijk van de soort verpakings-/opslageenheid en de wijze van afhandeling kunnen deze gebieden zowel door lopend personeel als door intern transportmiddelen worden bediend. De handelwijze in deze gebieden moet worden omschreven, afhankelijk van de specifieke bedrijfssituatie.

De verschillende zones dienen door middel van duidelijk van elkaar te onderscheiden aanduidingen (belijningen, merktekens, borden en dergelijke) te worden gemarkeerd. In de schriftelijk vastgelegde en aan elke op het bedrijfsterrein werkzame persoon bekend gemaakte regelgeving moeten de bij de betreffende zones behorende gedragsregels worden opgesteld. Hierdoor wordt voorkomen dat over de gedragsregels verwarring ontstaat.

Verantwoordelijkheden

De directie is in het kader van de arbowetgeving altijd verantwoordelijk voor de uitvoering van de bepalingen in deze wetgeving, en dus ook van de veiligheidsmaatregelen. De directie is ervoor verantwoordelijk dat men er binnen het bedrijf op toeziet dat instructies worden nageleefd. De directie wijst direct-leidinggevenden aan, die erop toezien dat de in hun verantwoordelijkheidsgebieden gebruikte intern transportmiddelen volgens de instructies worden gebruikt en dat verkeersregels worden gehandhaafd.

Bestuurders van intern transportmiddelen zijn ervoor verantwoordelijk dat deze op de voorgeschreven manier worden bediend en dat de voorgeschreven dagelijkse controles worden uitgevoerd.

In het kader van de arbowetgeving en de Machinerichtlijn mogen zij de motorisch aangedreven intern transportmiddelen alleen besturen wanneer zij aan kunnen tonen daarvoor de vereiste deskundigheid te bezitten.

Zij mogen geen wijzigingen aan de machines aanbrengen, die de veiligheid van het apparaat kunnen beïnvloeden.

Wanneer het bestuurders van een intern transportmiddel op medische of juridische gronden niet is toegestaan een motorvoertuig te besturen op de openbare weg, dan mogen zij ook geen intern transportmiddel besturen.

Stappenplan voor invoering verkeersplan op bedrijfsterrein

Plan van aanpak

Het plan van aanpak kan als volgt gelden:

1. Inventariseren van:
 - soorten verkeer: voetgangers, fietsers, intern transportmiddelen, vracht- en personenauto's en dergelijke;
 - reden van dit verkeer op het terrein (waarom, is het noodzakelijk, zijn er alternatieven?): aanleveringen leveranciers, leveringen naar klanten, aan- en afvoer personeel;
 - gebruikelijke en logische routes (waarom, is het noodzakelijk, zijn er alternatieven?): vrachtverkeer van bijvoorbeeld ingang naar aanlevering grondstoffen, van expeditie naar uitgang, particulier verkeer naar werkruimten en kantoren, voetgangersroutes, routes intern transport;
 - logische snelheden van de verkeersvormen;
2. opsporen knelpunten in de verschillende routes en tussen de vormen van verkeer;
3. inventariseren welke regelgeving al aanwezig is en welke verkeersregels van toepassing kunnen zijn;
4. opstellen van een plan van aanpak om de knelpunten op te lossen, met een tijdsplan waarin de verschillende maatregelen zijn aangegeven en wanneer ze worden in- of uitgevoerd.

Aanpak

De meest urgente knelpunten hebben prioriteit, dat spreekt voor zich. De meest urgente knelpunten zijn die punten waar direct gevaar is voor mensen tijdens hun noodzakelijke werkzaamheden. Ontstaan echter gevaarlijke situaties doordat mensen onnodig risico's lopen (routes volgen terwijl er veiligere routes zijn, zich niet aan afspraken en regels houden) dan moeten die zaken aangepakt worden.

Het is meestal eenvoudiger en goedkoper om organisatorische maatregelen te nemen dan om fysiek iets te gaan doen. Fysieke maatregelen betekenen meestal dat in voorzieningen moet worden geïnvesteerd, terwijl organisatorische maatregelen in dit verband vaak niet meer zijn dan het opstellen van duidelijke regels, aanpassen van routings, invoeren of aanscherpen van maatregelen en discipline handhaven.

Denk eraan dat in het kader van de Arbowet de werkgever verantwoordelijk is voor de schade die niet alleen de werknemer tijdens zijn of haar werk oploopt, maar ook voor bezoekers, tijdelijk aangestelden, chauffeurs en vertegenwoordigers, tenzij wordt aangetoond dat zij bekend waren met de instructies en regels die ten aanzien van de veiligheid gelden en zich kennelijk niet aan de regels hebben gehouden. Dit houdt in dat voor het bedrijf ook aanzienlijke schade kan optreden bij ongevallen, en niet alleen voor de betrokkenen.

Van belang is hierbij ook dat zowel medewerkers als bezoekers/buitenstaanders geweerd worden van voor hen of anderen potentieel gevaarlijke plaatsen, wanneer zij daar bij de uitoefening van hun werk niet noodzakelijk moeten zijn of met zogenoemde gevaarlijke middelen moeten omgaan. Ook dit moet in de regelgeving duidelijk zijn aangegeven.

Uitvoering

Voor de fysieke uitvoering van het verkeersplan is het aan te raden een aantal hulpmiddelen te gebruiken:

1. Op het bedrijfsterrein kan men belijningen gebruiken waarmee aangegeven wordt wat voetgangersroutes, rijroutes, werk- en opslaggebieden en parkeerplaatsen zijn. De belijningen kunnen in verschillende kleuren worden aangebracht om de verschillende categorieën uit elkaar te houden. Van belang is dat die belijningen en de betekenis daarvan ook in de schriftelijk vastgelegde regelgeving staat aangeduid:

Rood	=	afbakening brandpreventiemiddelen;
Blauw	=	werkgebieden;
Wit	=	opslaggebieden;
Geel	=	rijpaden;
Groen	=	voetpaden.

2. Op plekken waar uitgangen van kantoren, kantines, persoonlijke verzorgingsruimten en bedrijfsruimten zijn, kan men hekken bij de ingang aanbrengen wanneer die uitgangen

- uitkomen op loop/rijroutes. Dit voorkomt dat vanuit de deuropening direct het rijpad opgelopen kan worden;
3. In gebieden waar gewerkt wordt en tevens met interne transportmiddelen moet worden gereden kan men aangepaste aanduidingen en belijningen aanbrengen en de regels op schrift duidelijk stellen. Bepaal de maximaal toelaatbare snelheid van transportmiddelen. Houd rekening met het feit dat de aandacht voor de werkzaamheden voorrang heeft op het opletten op intern transportverkeer. Wanneer werkgebieden direct aan interne transportroutes grenzen maar niet door intern transport bereiden behoeven te worden, moeten deze afgeschermd worden van het verkeer;
 4. Voorkomen moet worden dat rijroutes, parkeerplaatsen, voetgangersroutes en dergelijke gebruikt worden voor opslag en het 'even neerzetten' van goederen en materieel;
 5. Bepaalde verkeerssituaties kunnen worden opgevangen door het aanbrengen van verkeersborden of waarschuwborden. Deze moeten dan wel zoveel mogelijk zijn afgestemd op de officiële verkeersborden;
 6. Verkeersregels moeten ook schriftelijk bekend worden gemaakt aan bezoekers en mensen die werkzaamheden moeten verrichten op het bedrijfsterrein (bijvoorbeeld chauffeurs en monteurs). Dit kan door het aangeven van de belangrijkste regels op borden bij de ingang(en) en/of door vermelding van de belangrijkste bepalingen op een bij het betreden van het terrein af te geven document.
7. *Beveiligingen en markeringen*
- Op plekken waar ze noodzakelijk zijn moeten veiligheidsmarkeringen en -tekens aanwezig zijn.
- Er is een standaard voor gebruik van kleuren van aanduidingen:
- | | | |
|----------------------------------|---|---------------------------------------|
| - Geel vlak met zwarte letters | = | <i>aanwijzingen van algemene aard</i> |
| - Groen vlak met witte letters | = | <i>aanwijzingen voor eerste hulp</i> |
| - Blauw vlak met witte letters | = | <i>aanwijzing of gebod</i> |
| - Rood vlak met witte letters | = | <i>brandpreventie</i> |
| - Rood omrand bord met pictogram | = | <i>verbodsbord</i> |
- Andere aanduidingen moeten overeenkomstig het Reglement verkeersregels en verkeerstekens zijn. De markeringen dienen te allen tijde afleesbaar zijn, het lettertype en de lettergrootte moeten zodanig zijn, dat ze zijn aangepast aan de afstand waarop gelezen wordt en de betekenis moet goed overkomen.
8. Op onoverzichtelijke kruisingen en hoeken waar de kans op aanrijding relatief groot is, kan het zicht verbeterd worden door bolle spiegels te plaatsen;
 9. Deuren die slechts gedeeltelijk transparant zijn kunnen boven 1,25 voorzien worden van een doorzichtig oppervlak zoals veiligheidsglas of kunststof.
 10. Deuren in *transportroutes* mogen niet door voetgangers gebruikt worden. Bij dockshelters moet een aparte deur zijn voor voetgangers. Als er achter een deur sprake is van kruisend verkeer dan moet de deur uitgevoerd zijn als schuifdeur waarbij een waarschuwing voor naderend verkeer is aangebracht.